

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 14 stycznia 2020 r.

Druk nr 47

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie, wnosimy projekt uchwały

w 75. rocznicę Tragedii Górnośląskiej.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały upoważniamy senator Halinę Biedę.

(-) Halina Bieda	(-) Agnieszka Kołacz-Leszczyńska
(-) Bogdan Borusewicz	(-) Władysław Komarnicki
(-) Jacek Bury	(-) Beata Małecka-Libera
(-) Alicja Chybicka	(-) Ewa Matecka
(-) Leszek Czarnobaj	(-) Janusz Pęcherz
(-) Zygmunt Frankiewicz	(-) Marek Plura
(-) Ewa Gawęda	(-) Jadwiga Rotnicka
(-) Benjamin Godyla	(-) Sławomir Rybicki
(-) Agnieszka Gorgoń-Komor	(-) Joanna Sekuła
(-) Danuta Jazłowiecka	(-) Dorota Tobiszowska
(-) Bogdan Klich	(-) Barbara Zdrojewska

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w 75. rocznicę Tragedii Górnos Śląskiej

Represje określane przez historyków mianem Tragedii Górnos Śląskiej rozpoczęły się wraz z wkroczeniem Armii Czerwonej pod koniec stycznia 1945 r. na Górny Śląsk.

Jednym z najbardziej tragicznych epizodów była masakra w Miechowicach, gdzie w trakcie kilkudniowych walk zamordowano setki cywilnych mieszkańców, wyprowadzanych z piwnic i rozstrzeliwanych przez sowieckich żołnierzy.

Po wkroczeniu Armii Czerwonej dotychczasowe hitlerowskie obozy zagłady stały się obozami śmierci dla miejscowej ludności niezależnie od ich narodowości. Na śmierć skazywano Polaków, Ślązaków, Niemców oraz osoby o innej tożsamości narodowej, niewygodne dla ówczesnej władzy. W takich obozach w ciągu kilku lat zginęło wiele tysięcy osób.

Mieszkańcy tych ziem doświadczali licznych represji, gwałtów i mordów. Rozpoczęła się też akcja masowych zatrzymań i deportacji do pracy przymusowej, co - jak mówią historycy - miało być swoistą formą reparacji wojennych. Akty terroru wobec Górnos Ślązaków - aresztowania, internowania, egzekucje i wywózki do niewolniczej pracy na Wschód, bez względu na opcję narodowościową, trwały przez kilka miesięcy. Według szacunków, wywieziono ok. 40-60 tysięcy mieszkańców regionu. Część deportowanych nie przeżyło transportu. Internowanych przetrzymywano w obozach przejściowych. Większość Górnos Ślązaków została skierowana do batalionów pracy znajdujących się przede wszystkim na terenie Zagłębia Donieckiego, Białorusi i Kaukazu. Obozy te były administrowane przez Główny Zarząd ds. Jeńców Wojennych i Internowanych NKWD. Podróż w bydłych wagonach - nazywanych na Śląsku "krowiakami" - trwała nawet kilkadziesiąt dni. Wśród deportowanych byli powstańcy śląscy, żołnierze kampanii wrześniowej, a także członkowie konspiracji antyhitlerowskiej. W obozach na Wschodzie, Ślązacy więzieni byli w bardzo trudnych warunkach - w barakach, z głodowymi racjami żywnościowymi, ograniczonym dostępem do wody pitnej i bez opieki medycznej. Spośród wywiezionych prawdopodobnie

ponad połowa pozostała na „niehumanitarnej ziemi” umierając podczas transportu lub katorżniczej pracy – w kopalniach, hutach, kamieniołomach i lasach. Pierwsze powroty rozpoczęły się pod koniec 1945 roku, jednak ostatni z ocalałych powracali dopiero na początku lat 50. ubiegłego wieku.

Według niektórych źródeł, różnego typu represje mogły dotknąć nawet 90 tysięcy osób.

Wydarzenia te pozostawiły po sobie bolesne rany w pamięci Górnoszlazaków. Do 1989 r. temat Tragedii Górnoszlazkiej nieobecny był zarówno w mediach, jak i w opracowaniach naukowych. Pamięć o tych wydarzeniach, mimo zakazu ze strony władz komunistycznych, podtrzymywana była w środowisku rodzinnym represjonowanych osób. Dopiero upadek systemu komunistycznego umożliwił publiczne wyartykułowanie krzywd, jakie spotkały dziesiątki tysięcy Górnoszlazaków. IPN od kilkunastu lat prowadzi badania naukowe, poświęcone wywózkom, publikuje wspomnienia i organizuje wystawy, wciąż tworzy też imienną listę deportowanych.

Od 2011 roku, w ostatnią niedzielę stycznia w województwie śląskim obchodzony jest Dzień Pamięci o Tragedii Górnoszlazkiej 1945 roku, ustanowiony przez Sejmik Województwa Śląskiego, jako upamiętnienie tysięcy niewinnych i bezbronnych mieszkańców Górnego Śląska, którzy od stycznia 1945 r. stali się ofiarami masowych zbrodni Armii Czerwonej i komunistycznego aparatu bezpieczeństwa, a w 2012 r. sejmik województwa opolskiego przyjął rezolucję w sprawie uczczenia „pamięci bezbronnych i niewinnych ofiar Tragedii Górnoszlazkiej oraz ofiar zbrodni dokonanych na obywatelach Rzeczypospolitej Polskiej”.

14 lutego 2015 roku w budynku starego dworca PKP w Radzionkowie zostało otwarte Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoszlazaków do ZSRR w 1945 roku, wsparte przez 29 śląskich samorządów.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej w 75. rocznicę wydarzeń zwanych Tragedią Górnoszlazką oddaje hołd wszystkim represjonowanym, którzy stracili wówczas życie, zdrowie lub wolność. Niech pamięć o ofiarach Tragedii Górnoszlazkiej będzie godnie uczczona przez mieszkańców nie tylko województwa śląskiego i opolskiego.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.